

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
2003/1372 ME/ME1 CBU:elt

Vår ref.

Dato
25. juni 2003

Sendes også elektronisk til asap@kkd.dep.no

Høringsuttalelse til endringer i åndsverkloven

Under henvisning til departementets høringsbrev av 2. april 2003 vil Gramo med dette komme med sine kommentarer til forslaget. Høringsuttalelsen tar opp enkelte forhold av selvstendig betydning for utøvende kunstnere og produsenter og for Gramos egen forvaltning. For øvrig støttes uttalelsene fra rettighetshaverorganisasjonene i Gramo på de punkter der disse samsvarer.

1. § 2 - tilgjengeliggjøring for allmennheten – utenfor det private område

Rettighetshaverne i Gramo vil foretrekke at man i den norske loven, som i den danske, omtaler den såkalte "making-available right" som "tilrådighetsstillelse for allmennheten". Dette uttrykket vil bli bedre forhindre sammenblanding med "tilgjengeliggjøring for allmennheten".

Departementet foreslår at begrepet "offentlig fremføring" skal erstatte gjeldende presisering om fremføring "utenfor det private område". Forslaget vil kunne oppfattes som en innsnevring av gjeldende rett. Det er lite heldig å endre lovteksten uten at det samtidig er tiltenkt en realitetsendring. Fra et forvaltningssynspunkt vil gjeldende formulering dessuten enklere kunne formidle gjeldende rett overfor musikkbrukere. Følgelig anmodes det om at dagens presisering beholdes.

Departementet uttrykker (side 21 og 76) at det som hovedregel ikke er offentlig fremføring når en datamaskin med internett-tilgang stilles til rådighet for personlig bruk. Departementet begrunner standpunktet med at brukeren i mye større grad velger hva maskinen skal anvendes til enn hva gjelder i forhold til TV/radio. Det er vår erfaring at veldig mye innhold på internett er beskyttet materiale av forskjellig slag, på samme måte som TV/radio. Departementet løsner ville dessuten kunne lede til mange avgrensings spørsmål. Særlig gjelder dette i relasjon til konvergensutviklingen. På denne bakgrunn anmodes departementet om skriftlig å innta motsatt standpunkt enn i sin høringsuttalelse. Subsidiært må departementet i hvert fall forklare de unntak som vil være offentlig fremføring, for å forebygge unødvendig tvister.

2. §§ 42 og 45 - enerett for utøvende kunstnere og produsenter

Gramo støtter at det innføres generell enerett til utøvende kunstnere og produsenter, med tvangslisens for offentlig fremføring av lydopptak på annen måte enn i form av tilrådighetsstillelse. Imidlertid er det uheldig at eneretten til tilrådighetsstillelse fremstilles som et unntak fra et unntak, jf forslaget til § 45b. Eneretten til tilrådighetsstillelse av lydopptak må fremgå direkte av ordlyden i §§ 42 andre ledd og 45 første ledd. Bestemmelsene foreslås gitt følgende tillegg i ordlyd:

§ 42 andre ledd – nytt siste punktum

”For offentlig fremføring av lydopptak gjelder dog bestemmelsene i § 45b eller lov av 14. desember 1956 nr 4, med mindre fremføringen skjer på en slik måte at den enkelte kan velge tid og sted for tilgang til opptaket.”

Forslaget forutsetter at gjeldende § 42 siste ledd oppheves.

§ 45 første ledd – nytt siste punktum

”For offentlig fremføring av lydopptak gjelder dog bestemmelsene i § 45b eller lov av 14. desember 1956 nr 4, med mindre fremføringen skjer på en slik måte at den enkelte kan velge tid og sted for tilgang til opptaket.”

Ovennevnte løsninger gjør det helt klart at tilrådighetsstillelse er en enerett. Med en slik løsning kan Gramo gi sin støtte til foreslått ordlyd i § 45b. Omtalen av retten til tilrådighetsstillelse i § 45b vil være av pedagogisk art.

3. § 45 og § 45b – endring av begrepet ”tilvirker” til begrepet ”produsent”

Rettighetshavere som i åndsverkloven § 45 og § 45b betegnes som *tilvirker* kaller seg i praksis for *produsent*. Produsentbegrepet er innarbeidet og internasjonalt. Vi tillater oss å be om at departementet endrer begrepet *tilvirker* til *produsent*.

4. § 45b (og § 37) – foreldelse av individuelt vederlagskrav

Gjeldende foreldelsesregel på Gramos område, jf forskriften § 3-6, har ikke medført praktiske problemer så langt. Gjeldende foreldelsesregel synes også å ville vært mer gunstig for rettighetshaverne enn forslaget. Gramo ser ikke foreløpig nødvendigheten av å endre nevnte forskrift. En løsning i den retning departementet foreslår synes også å reise enkelte problemstillinger i relasjon til foreldelsesloven, hvilket ikke er drøftet i høringen.

5. § 30a – Avtalelisens for utnyttelse av kringkastingsselskapenes arkiv

Rettighetshaverne i Gramo er kritiske til forslaget og mener at dette er et område som egner seg for individuell klarering av rettigheter. Begrunnelsen for forslaget er at kringkastingsselskapene vanskelig kan nå individuelle rettighetshavere. Tilsvarende vanskelig

vil dette kunne være for aktuell organisasjon. Kostnadene for innhenting av samtykke og individuell vederlagsfordeling ville måtte reflekteres i vederlagets størrelse.

En ordning med kollektiv klarering og kollektiv vederlagsfordeling vil urimelig frata rettighetshaverne deres individuelle vederlag. Uansett forutsettes at en slik ordning ikke vil kunne fortrenge tidligere inngåtte individuelle avtaler (om reprisesendinger m.v).

Forslaget synes å gi liten omtale av bestemmelsens hovedformål og anvendelsesområde. En slik bestemmelse må være begrunnet i kulturelle hensyn. Bestemmelsen kan ikke være et utgangspunkt for kommersiell aktivitet, som også ville kunne komme i konflikt med produsentenes egne kommersielle interesser. Departementet anmodes om å angi nødvendige begrensninger lovforarbeidene.

Bestemmelsen er ment å gjelde kringkasting før 1/1 1997. Kringkastingsselskapene bør selv kunne klarere innholdet i programmer av så ny dato. Årstallskillet må settes til 1/1 1977, slik at bestemmelsen begrenses til programmer som er eldre enn 25 år. Bestemmelsen må ellers kun gjelde hele programmer, kun egne produksjoner og uten noen adgang for overdragelse av utnyttelsesretten til andre..

Adgangen til forbudsnedleggelse må uansett presiseres ytterligere. Paragrafens siste setning må presiseres dit hen at forbudsnedleggelse gjelder ”slik bruk av verket (..) eller (..) slik bruk”, for å unngå misforståelse om at rettighetshaver generelt må ha motsatt seg all bruk.

6. § 34 og § 45b – relasjonen ”videresending av kringkastingssending” og ”offentlig fremføring”

Gramo tar departementets vurdering om videresending av kringkastingssending til etterretning, og konstaterer at vurderingen ikke har noen innvirkning på Gramos posisjon til å innkreve vederlag for offentlig fremføring på f.eks et hotellrom..

7. § 42, § 45 og § 45b – forholdet mellom enerett for offentlig fremføring av audiovisuelle opptak og unntaket for lydfilm i § 45b

Forslaget om enerett til utøvende kunstnere og produsenter for tilgjengeliggjøring for allmennheten skal omfatte rettighetshavernes ”audiovisuelle opptak”, jf s. 23, 86 og 87. Samtidig er det i vederlagsretten for lydopptak i § 45b fortsatt gjort unntak for ”lydfilm”. Vi vil be departementet om å klargjøre eventuell forskjell på de ovennevnte begreper i proposisjonen.

Med vennlig hilsen

Martin Grøndahl
administrerende direktør